

Terhi Koulumies kok

Kirjallinen kysymys vieraskielisten lasten suomen kielen oppimisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Maahanmuuttajataustaisten nuorten asema on herättänyt viime aikoina paljon keskustelua. Hyvä suomen kielen taito on yksi merkittävä tekijä yhteiskunnan aktiivisena osana toimimiseen. Kielitaito vaikuttaa paljon myös vieraskielisten lasten mahdollisuuksiin tuntea kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Maahanmuuttajataustaiset lapset ja perheet ovat etenkin pääkaupunkiseudulla keskittyneet tiettyille alueille. Niinpä asuinpaikasta riippuen vieraskielisiä lapsia on paljon samoissa kouluissa ja samoilla luokilla. Tämä osaltaan hidastaa lasten suomen kielen oppimista, jos kieltä ei pääse käyttämään sitä äidinkielenään puhuvien lasten kanssa tarpeeksi usein. Jos koulupäivän jälkeenkin harrastustoiminnassa tai muutoin vapaa-ajalla vietetään aikaa ainoastaan muiden vieraskielisten lasten kanssa, ei suomen kielen kielitaito kehity. Jokainen kieliä koskaan opetellut ja opiskellut tietää, että kielitaidon edistämisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää päästä käyttämään sitä tarpeeksi usein ja säännöllisesti.

Kouluissa, joissa on paljon vieraskielisiä lapsia, opetushenkilökunnan opetusaikaa kuluu paljon enemmän kielitaidon aiheuttamiin haasteisiin kuin opetukseen verrattuna kouluihin ja luokkiin, joissa on vähemmän vieraskielisiä lapsia ja nuoria. Vaikeudet suomen kielen kanssa voivat turhauttaa lapsen ja vievät iloa oppimisesta, jossa ei muuten välttämättä olisi mitään ongelmia. Haasteet kielen kanssa voivat kertautua ja heikentää yleisesti opiskelumotivaatiota, vaikka lapsella ei olisikaan itse opittavien aineiden sisältöön liittyviä vaikeuksia. Kielen osaamisella on vaikutus lapsen itsetuntoon ja käsitykseen hänen kyvystään oppia.

Lisäksi haasteita vieraskielisille lapsille voi aiheuttaa vanhempien puutteellinen kielitaito. Lapselle voi koitua kohtuuttomasti taakkaa oman koulutyönsä hoitamisesta, jos vanhemmat eivät ymmärrä koulusta tulevia viestejä eivätkä pysty seuraamaan lapsensa koulunkäyntiä suomen kieltä osaavien vanhempien tavoin. Vaikka jokaisella lapsella on tietynlainen vastuu omien koulutehtäviensä hoitamisesta, on vanhemmilla erittäin tärkeä rooli lastensa opiskelun tukemisessa, ja he ovat viime kädessä vastuussa siitä, että lapsi hoitaa koulutyönsä.

Myös erilaisiin käytöshäiriöihin tai vaikkapa lapsen kohdistuvaan kiusaamiseen tulee voida puuttua heti, ja tämän vuoksi on äärettömän tärkeää, että vanhemmat ymmärtävät koulusta tulevat viestit ja pystyvät kommunikoimaan opetushenkilökunnan kanssa erilaisissa ongelmatilanteis-

Kirjallinen kysymys KK 928/2020 vp

sa. Vaikka koulussa ei olisikaan ongelmia ja koulutyö sujuisi hyvin, on lapselle helpottavaa, kun hän voi luottaa vanhempiensa olevan tietoisia hänen koulunsa arjessa tapahtuvista asioista.

Maahanmuuttajataustaiset lapset voivat joutua toimimaan perheissään vanhempiensa tulkkina esimerkiksi virallisten lomakkeiden kääntämisessä ja täyttämässä, mikäli vanhempien kielitaito ei riitä näiden asioiden hoitamiseen. Pahimmillaan lapsi voi joutua vastuuseen esimerkiksi perheen raha-asioista. Tällainen on omiaan lisäämään lasten stressiä ja henkistä kuormitusta ja asettaa vieraskieliset lapset eriarvoiseen asemaan suomenkielisiin lapsiin nähden. Lapsia tulisi suojella, eikä heidän tulisi joutua ottamaan vastuuta aikuisten auttamisesta virallisissa asioissa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus varmistaa, että vieraskieliset lapset oppivat suomen kielen koulussa pärjäämisen edellyttämälle tasolle,

miten vieraskielisiä lapsia ja heidän vanhempiaan tuetaan käyttämään ja oppimaan suomea myös koulun ulkopuolella,

miten hallitus aikoo toimia ehkäistäkseen vieraskielisten lasten kuormitusta, jota aikuisten virallisten asiakirjojen yms. tulkkauksesta mahdollisesti aiheutuu ja

miten hallitus varmistaa, että jokaisen koululaisen vanhemmat osaavat suomen kieltä riittävän hyvin voidakseen huolehtia lastensa koulunkäynnistä ja toimiakseen yhteistyössä koulun kanssa?

Helsingissä 8.12.2020

Terhi Koulumies kok